

TEDENSKESLIKKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto III.

V Ljubljani, dne 2. junija 1927

Štev. 21

Majska deklaracija

Pretečeno nedeljo so vihrale v Ljubljani že zgodaj zjutraj raz hiš zastave, po ulicah pa so se zbirale velike množice in težko pričakovale sprevoda. Sredi dopoldneva so se napolnile ulice in vršila se je velikanska manifestacija, v spomin majske deklaracije, to je na dni, ko so avstrijski Slovani pred desetimi leti upali prvič javno izraziti, da niso zadovoljni s tedanjim načinom avstrijskega vladanja, ki je smatral Slovane za narode nižje vrste. Dolge vrste ljudstva, mnogo mladine, dokaj odrastlih, nekaj na vozovih, vesiko okoličanov, še več pa Ljubljančanov je bilo v pestrih narodnih nošah, tako, da je nudil sprevod res prekrasno sliko.

Ali če si gledal vse to, se ti je zdelo, da se jih prav malo spominja tistih izredno važnih dni, katerih desetletnico so praznovali, še manj pa da je takih, ki so stvar pravilno razumeli in se zavedajo, kako bi izgledalo kljub naši deklaraciji, ako bi vojna končala drugače.

Mladina z rdečimi srči v sprevodu.

litično osumljeni. V raznih strankah so bili taki ljudje, ki so upali širiti misel na naše osvobojenje od zaupnika do zaupnika, toda do objave iste je prišlo šele po mnogih neuspelih bitkah centralnih držav. Med najpogumnejšimi bodrilci je bilo največ naših Sokolov, ki so bili že v mirnem času vzgojevani v slovanskem duhu. Pa tudi med duhovščino so bili taki možje, na čelu jim rajni duhovnik dr. Krek, ki je bil velik Jugosloven in je tudi v tem duhu učil svoje učence. Največ so pripomogli k objavi majske deklaracije tisti naši

možje, ki so se nahajali izven mej centralnih držav in tam pripravljali tla za bodoče države, med temi v prvi vrsti sedanji, že tretjič za predsednika Českoslovaške republike izvoljeni, velezaslužni dr. Masaryk. Od zunaj je prišel pritisk na Avstrijo, da je kaj takega dovolila; mislila je, da se morda na ta način reši svojega razsula in v obliki samoupravnih državic pod žezlom Habsburžanov obstane. Raču-

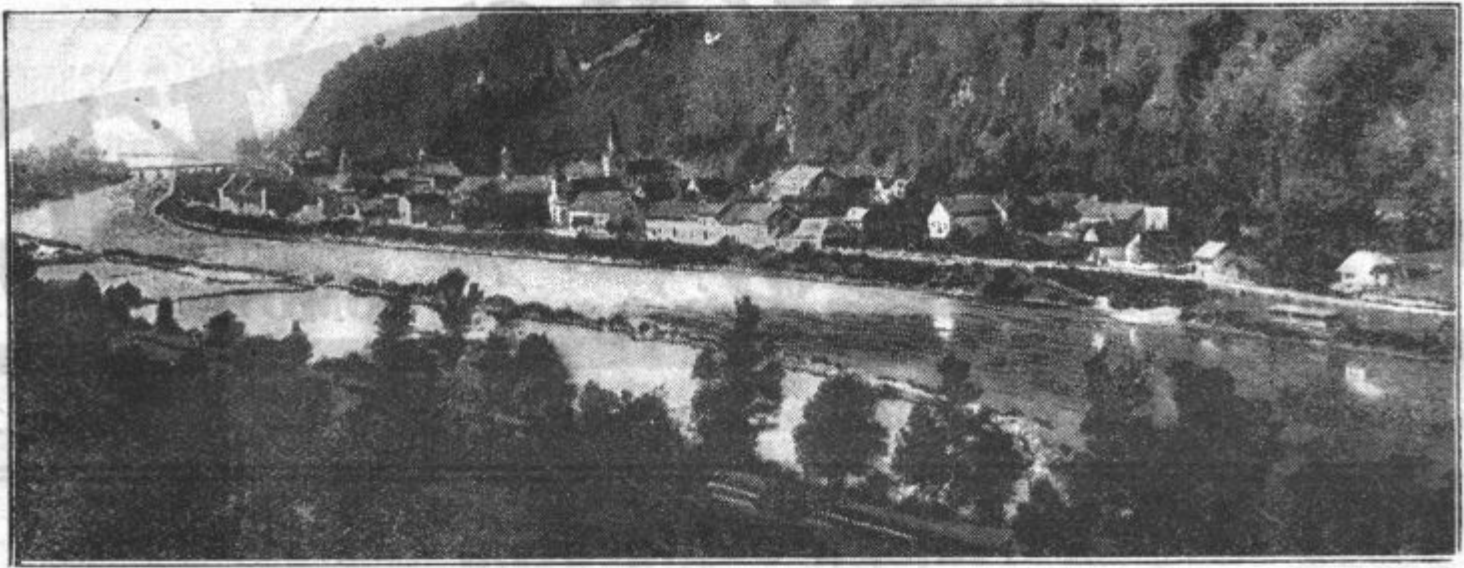

Gojenke gospodinjske šole »Mladike« v sprevodu.

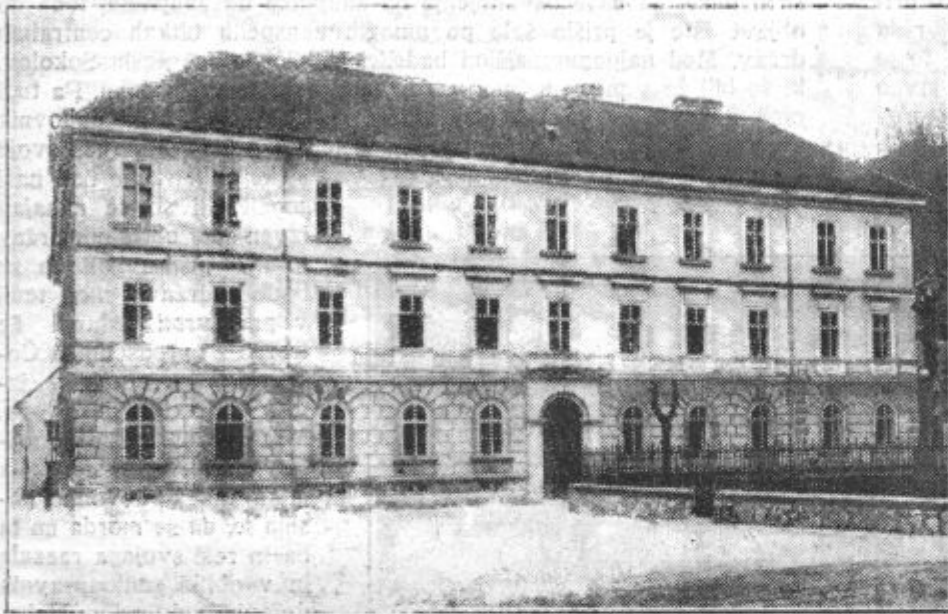
Pa se ozrimo pri tej priliki malo nazaj: V prvih dneh vojne bi bil vsakdo obešen, ki bi si bil upal kaj takega izraziti, kar je kasneje bilo v majske deklaraciji. Tiste, ki so premišljevali in tu pa tam samo omenjali krivice, ki so se godile tako zvanim drugovrstnim avstrijskim narodom, so takoj pri pričetku vojne po večini odstranili, ali pa jih strogo nadzorovali; označili so jih s »p. v.« ali »p. u.« Nizkotni brezsrčni ljudje, katerih je žal še sedaj nekaj med nami, so izkoriščali prilike in ovajali one, ki so si upali drugače misliti, kakor je zahteval Habsburg in tako se je dogodilo, da so se nesrečni meščani in tudi deželani, seznanili s »Suhim bajerjem«. Po mnogih avstrijskih in nemških bojnih neuspehih se je ohladila nadutost; s pojavljanjem malodušnosti pri zvestih habsburžanovcih, se je jela dvigati samozavest našega naroda, katerega so bodrili po večini od države po-

nala je celo na to, da s tem privabi v družbo svojih Slovanov tudi nekaj prekomejnih. Prvoboritelji majske deklaracije so jo morali tako proglasiti, kakor jo je dovoljevala, odnosno želela Avstrija in je bila tudi bolj sprejemljiva za velik del naroda, ki se ali ni zavedal krivic, ali pa iz drugih vzrokov, iz opravičenega strahu, ni upal na plan »pravo barvo. V deklaraciji je bilo zapisano, da želimo združenje Jugoslovanov pod habsburškim žezlom, v resnici pa je bilo zamišljeno tako približno kakor imamo danes, ko so bivši avstrijski Slovani združeni v republiki Poljski in Čehoslovaški ter v monarhiji Jugoslaviji pod žezlom junaških Karadžorževićev.

Naš narod je sprejel majske deklaracije z največjim navdušenjem. Napovedovala je novo, svobodno življenje. In po tej svobodi je hrepenel naš narod in vsi ostali tlačeni avstrijski Slovani.

Krško.

Levo:

Solsko poslopje v Krškem, kjer ima prostore tudi meščanska šola, ki je minulo nedeljo obhajalo svojo 50letnico. Šola, ki je za okolico Krškega največja korist, je vzgojila v 50 letih nebroj dobrih trgovcev, obrtnikov in razumnih kmetovalcev, ki so svoj okraj povzdignili med najnaprednejše v Sloveniji.

Levo:

Josip Vutkovič, sedanji ravnatelj mešč. šole v Krškem od 1922.

Desno:

Dr. Tomaž Romih, ravnatelj mešč. šole v Krškem od 1906. do 1922.

Desno zgoraj:

Joško Pfeifer, župan v Krškem in delaven član SDS, ki so mu pri zadnjih volitvah izkazale svoje zaupanje tudi druge stranke s tem, da so glasovale za njega.

Desno:

Ivan Lapajne, ravnatelj mešč. šole v Krškem od 1878. do 1906.

Levo:
Anton Kokelj, uslužbenec tovarne na Jesenicah, ki je med vojno kot orožnik storil veliko dobrega, slavi svojo 50letnico.

Desno:
Učiteljski zbor meščanske šole v Krškem, ki je za njo podaril poslopje pokojni dobrotnik Krškega, M. Hočevar, in napravil za učence več ustanov; njegova vdova je pa za šolo podarila 60.000 kron.

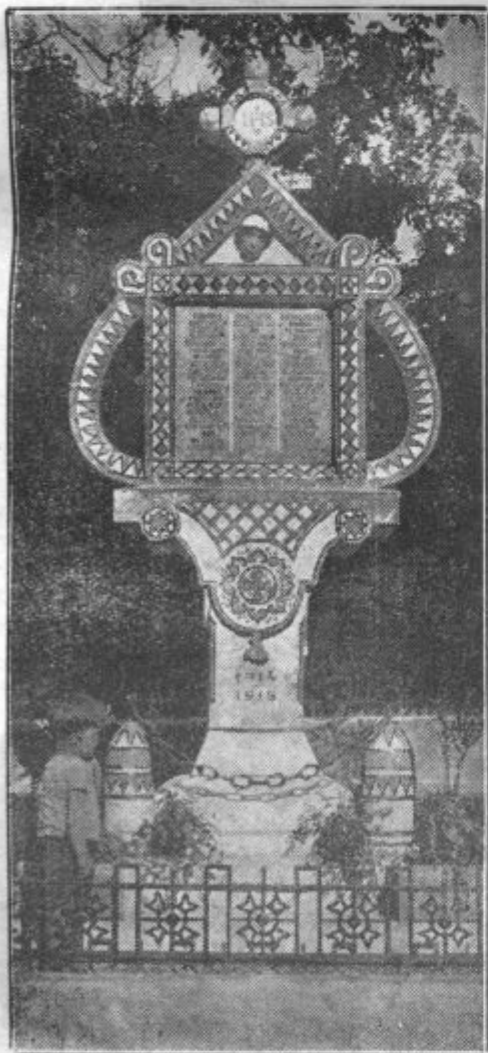
Knjige s 151.989 podpisov slovenskih žena in deklet, ki so pred 10 leti zahtevale, naj se izpolni majska deklaracija in vjedini slovensko-hrvatsko-srbski narod v Jugoslaviji.

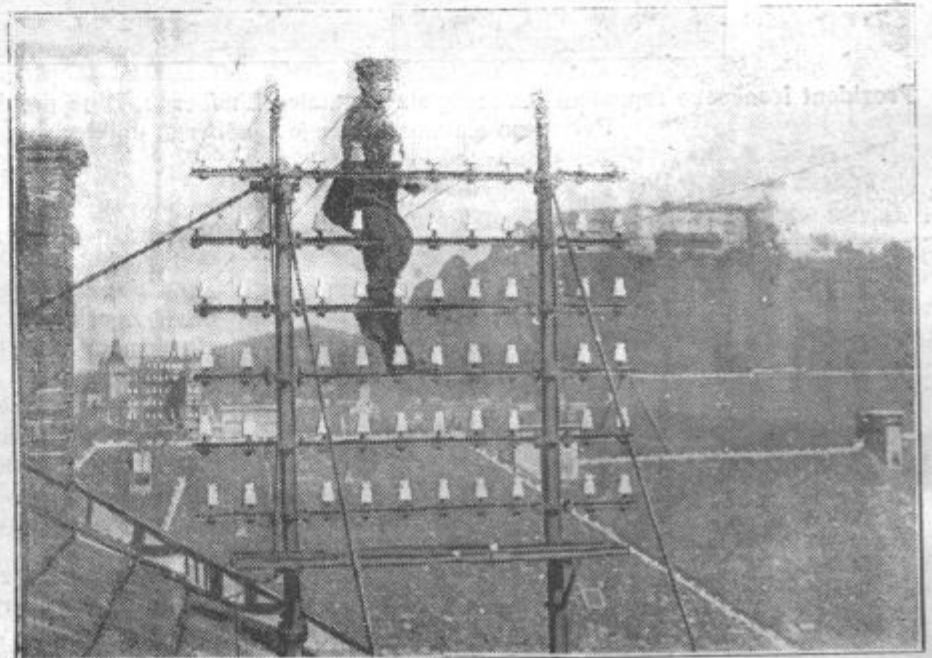
»Solitudo«, vila med cipresami na prekrasni morski obali pri Dubrovniku, kjer bo prestolonaslednik Peter prebil letošnje poletje.

Grad Turen pri Krškem, kjer je bil rojen Prešernov prijatelj grof Auersperg, ki je bil pa kot nemški pesnik Zelenec velik sovražnik našega naroda.

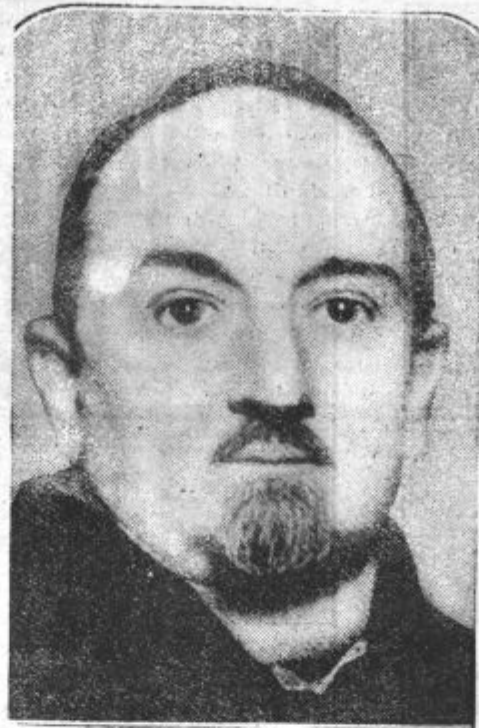
Spomenik žrtvam svetovne vojne, ki so ga postavili v Borovnici

Napeljevanje novih telefonskih žic nad strehami najvišjih ljubljanskih hiš.

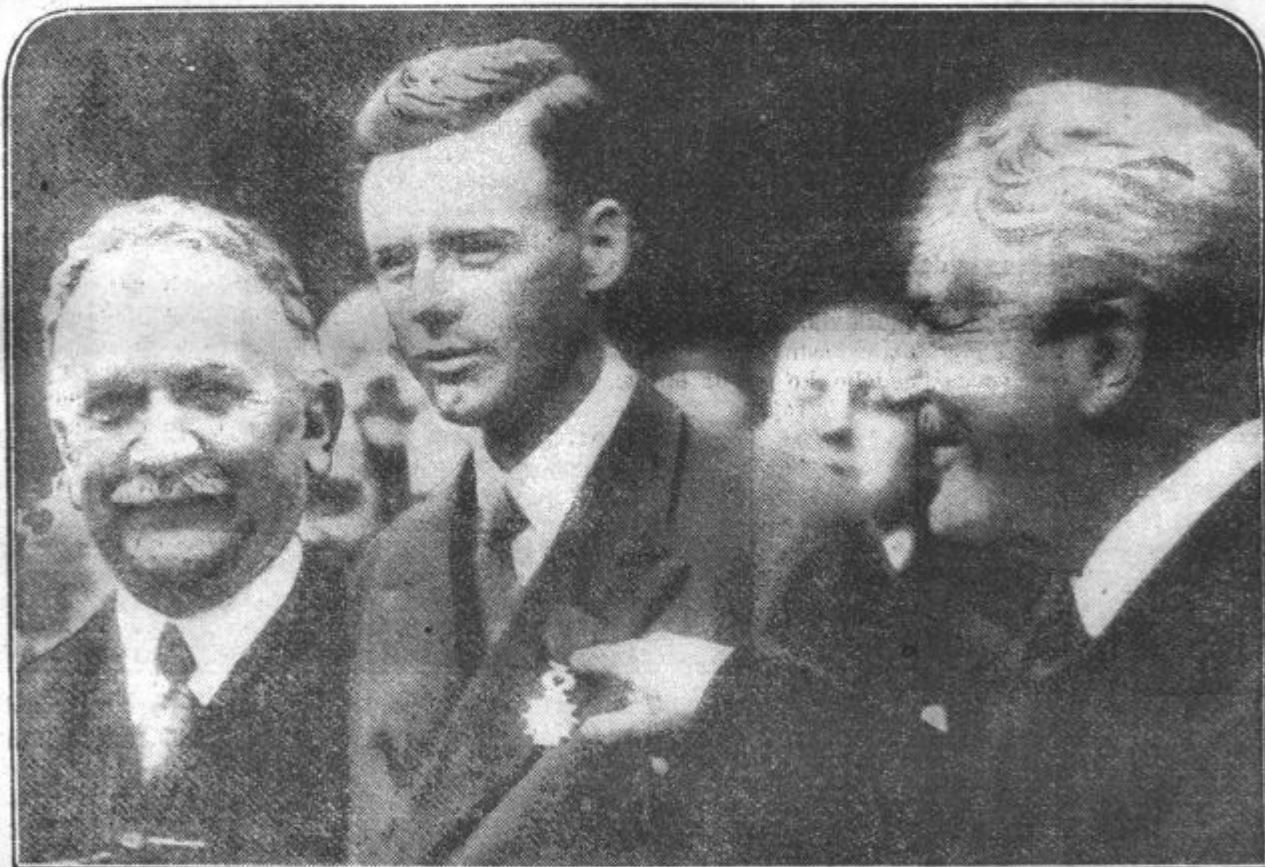
Ruski odpravnik posloy v Londonu, Rosenholz, ki mora na zahtevo Angležev zapustiti Anglijo. Radi te zahteve zna med Rusijo in Anglijo priti do največjih zapletljajev.

Ruski zunanji minister Čičerin

Angleški ministrski predsednik Baldwin, ki je zastavil ves svoj vpliv, da je kljub odporu močne delavske stranke prišlo do diplomatskega preloma med Anglijo in Rusijo.

Prezident francoske republike (na levi), slavní letalec Lindbergh, ki je preletel morje med Ameriko in Evropo, in ameriški poslanik v Parizu po slavnosti, kjer je Lindbergh dobil visoko odlikovanje za svoj junaški polet.

Levo:

Ana Kopinč, 79 letna užitkarica v vasi Zverinjaku med Krškim in Brežicami, je bila umorjena in oropana za celih 25 dinarjev. Naša slika nam kaže žrtev zločinca, kakor so jo našli sosede v postelji z rano na glavi.

Desno:

Ida Kravanja, znana ljubljanska lepotica, je na povabilo neké filmske družbe šla v Berlin, kjer si služi lepe denarce z igranjem za kino.

